

CURS SOBRE EL TREBALL DE RECERCA AL BATXILLERAT 1

Llengües clàssiques

Mercè Otero
IES Santa Eulàlia

Hospitalet de Llobregat

- **Nom del treball: Comparació de traduccions d'un autor clàssic.**

Objectius: Apropar-se al fet de la traducció mitjançant la comparació de diverses traduccions ja publicades del fragment d'una obra. Analitzar les diferents solucions que es donen. Valorar les traduccions críticament.

Característiques: Decidir quin autor i obra o fragment es treballa. Recollir les traduccions que existeixen. Fer un exercici de lectura acurada de cada traducció amb el text clàssic grec o llatí davant. Subratllar les convergències i divergències més significatives des del punt de vista lèxic i sintàctic. Analitzar els avantatges i inconvenients de cada solució. Redactar un informe valorat de cada traducció per separat i unes conclusions on es valorin, per comparació, les traduccions analitzades. El treball s'encapçalarà amb una breu presentació de l'autor i fragment de l'obra triat, tot justificant la selecció. I també es farà una breu presentació de les traduccions i traductors i traductores corresponents. Cal que es triïn les traduccions més properes a l'alumnat pel que fa al temps, les més actuals, i pel que fa a les llengües, les que millor domini l'alumnat.

Com es veu, és un treball interdisciplinari dins de l'àrea de llengües i es recomana de fer individualment, però hi ha la possibilitat de fer treballs en paral·lel de diferents autors o de diferents obres o fragments d'un mateix autor. Per exemple es podrien comparar diferents llibres de l'Eneida en les versions de Dolç i de Bellès.

CURS SOBRE EL TREBALL DE RECERCA AL BATXILLERAT²

Llengües clàssiques

- **Nom del treball:** Les novel·les infantils i juvenils de tema clàssic de Josep Vallverdú.

Objectius: Lectura o relectura de les novel·les de tema clàssic de Josep Vallverdú. Anàlisi dels continguts històrics i mitològics que s'inclouen dins l'obra. Valoració dels canvis que s'introdueixen en el tractament de la mitologia i la història deguts a l'acció de la novel·la o a la categoria infantil, juvenil de la novel·la.

Característiques: Actualment ja han estat reunides en un volum les obres de Josep Vallverdú de tema clàssic (Un cavall contra Roma, El fill de la pluja d'or, Mans de bronze). Possiblement són obres que l'alumnat hagi llegit ja en etapes educatives anteriors. Aquest fet li pot permetre una perspectiva interessant en l'anàlisi d'aquestes obres, li pot servir de reflexió sobre el seu procés d'aprenentatge i potser el motivi a fer un treball qualitativament diferent del fet en altres moments. És interessant analitzar i valorar el contrast entre l'ortodoxia de la història i la mitologia i l'ús que en fa Josep Vallverdú en el subgènere literari que conrea.

És un treball que es pot enriquir amb la possibilitat d'una entrevista amb l'autor per validar les conclusions.

Es tracta d'un treball interdisciplinari amb la matèria de Llengua i literatura catalanes i es recomana fer-lo individualment per coherència amb una experiència i sensibilitat personal.

CURS SOBRE EL TREBALL DE RECERCA AL BATXILLERAT³

Llengües clàssiques

- **Nom del treball:** Estudi sobre els Carmina Rhipullensia

Objectius: Entrar en contacte amb una mostra del llatí medieval més proper, tot subratllant la importància del Monestir de Santa Maria de Ripoll. Llegir, analitzar i comentar les traduccions dels poemes que estan publicades en català i en castellà. Identificar-ne els temes i les formes i contextualitzar el conjunt dins la poesia de goliards.

Característiques: El llatí medieval té una sèrie d'avantatges de proximitat si el comparem amb el llatí clàssic. Els textos de l'anomenat Cançoner eròtic de Ripoll tenen també a favor la frescor del contingut i de la forma. L'alumnat té a l'abast un parell d'edicions del text amb traducció i poemes solts en diverses antologies. La comparació amb la poesia dels goliards pot ampliar la perspectiva d'anàlisi, si convé.

Per contextualitzar es pot aprofitar la informació que es generarà a propòsit dels actes de commemoració del mil·lenari del papat de Sivestre II (Gerbert d'Orlhac) al monestir de Ripoll.

Malgrat que en aquest cas la música s'ha perdut, com pertanyen a una època en què lletra i música encara no s'havien dissociat, és interessant completar l'estudi amb la versió musicada que va fer Jaume Arnella d'una antologia d'aquests poemes (Erotica Monastica).

Podria resultar un treball interdisciplinari amb l'àrea de llengües i amb la de música i també més o menys tangencialment amb la de ciències socials i religió. Podria fer-se en grup dividint el nombre de poemes i es podria presentar com un recital si hi ha la possibilitat de preparar també la part musical.

CURS SOBRE EL TREBALL DE RECERCA AL BATXILLERAT⁴

Llengües clàssiques

- **Nom del treball:** Aspectes de la poesia i la música d'Hildegarda de Bingen.

Objectius: Entrar en contacte amb una mostra del llatí medieval de la mà d'una autora excepcional. Intentar un apropament encara que sigui parcial i superficial a una obra molt important i complexa. Llegir i escoltar una antologia del cicle líric de la Symphonia armonie caelestium revelationum o de l'obra dramàtica de l'Ordo virtutum. Amb l'ajut de la traducció provar d'analitzar algun poema o fragment per comentar-lo.

Característiques: Certament la importància i la complexitat d'una figura excepcional com la d'Hildegarda de Bingen, ens obliga a un apropament molt parcial i superficial de la seva obra. Però cal intentar-ho perquè, entre altres coses, és una manera d'evidenciar l'androcentrisme dominant. També és una mostra de la vinculació del llatí a l'església creativament, més enllà de les fórmules. En aquest cas la conjunció de lletra i música és total i sí que convindria poder fer l'anàlisi i el comentari conjuntament. També caldria fer una presentació prèvia de l'època i de la persona i conjunt de producció d'Hildegarda de Bingen. La recerca es podria fer en grup, repartint diferents fragments entre l'alumnat o treballant una persona la lletra i una altra, la música i posant-ho en comú. Evidentment es tracta d'un treball interdisciplinari amb les àrees de música i de religió.

CURS SOBRE EL TREBALL DE RECERCA AL BATXILLERAT⁵

Llengües clàssiques

- **Nom del treball:** Estudi sobre la **Reivindicació de la senyora Clito Mestre de Montserrat Roig.**

Objectius: Llegir, analitzar i comentar obres dramàtiques: un monòleg actual i una tragèdia grega. Trobar-hi les coincidències i divergències. Analitzar els aspectes més significatius de la comparació. Valorar críticament el personatge arquetípic de Clitemnestra.

Característiques: Es parteix de la lectura del monòleg de Montserrat Roig i es localitzen les al·lusions clàssiques. Pel que fa a la tragèdia d'Èsquil s'identificarà el fragment en una traducció i després en el text grec originari. A continuació s'analitzen i comenten els elements comuns i els divergents. Finalment es fa la valoració crítica i contrastada de la figura i actuació de Clitemnestra i de la senyora Clito Mestres. En la redacció del treball caldrà que hi hagi una presentació de l'autora i de l'autor i altres dades que serveixin per contextualitzar els textos.

S'entén que aquest treball és interdisciplinari dins l'àrea de llengües.

Es podria pensar en una representació del monòleg per part d'una alumna i aleshores es convertiria en un treball en grup que s'hauria de distribuir equitativament les diverses tasques. En aquest supòsit seria un treball interdisciplinari també amb àrees d'educació física, visual i plàstica i musical.

ALTRES PROPOSTES DE TREBALL DE RECERCA

La col·lecció de clàssics "Bernat Metge": Autors traduïts i traductors

Estudi de Les memòries d'Adrià de Marguerite Yourcenar

CURS SOBRE EL TREBALL DE RECERCA AL BATXILLERAT⁶

Llengües clàssiques

La figura d'Alexandre segons les novel·les de Mary Renault

Estudi de Les sandàlies d'escuma de M. Àngels Anglada.

Estudi sobre Les germanes de Safo de M. Àngels Anglada.

Les novel·les de romans de Joaquim Borrell, L'esclava de blau i La llàgrima d'Atenea.

Estudi de Dido i Eneas de Jaume Vidal Alcover.

Estudi sobre l'òpera Dido i Eneas de Henry Purcell.

Estudi sobre le poema èpic de J.B. Xuriguera, Indíbil i Mandoni.

Estudi sobre la tragèdia de Llorenç Villalonga, Aquil·les o l'impossible.

Estudi sobre els Carmina Burana (lletra i música)

Estudi sobre la tradició de les faules, els Isopets.

Tractament de les figures femenines en les Metamorfosis d'Ovidi

Estudi sobre la caricatura dels romans als Astèrix

Algun tema clàssic a l'obra de Shakespeare.

Estudi sobre el Pont de la mar blava de Nicolau d'Olwer

Estudi sobre Les roques i el mar, el blau de Salvador Espriu.

Tradició del tema de Lucrecia.

Aspectes actuals del mite de les amazones.

Jocs d'ordinador de tema clàssic.

CURS SOBRE EL TREBALL DE RECERCA AL BATXILLERAT⁷

Llengües clàssiques

Navegar per Internet a la cerca de les pàgines web de tema clàssic.

Les restes arqueològiques de la vil.la romana dels Munts a Altafulla.

La Magna Grècia, regió privilegiada a l'Antiguitat.

La raó d'Homer: geografia, arqueologia...